

การก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การอุกจ่างในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย
: ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การอุกจ่างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย

นายธวัชชัย วงษ์มงคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2533

ISBN 974-577-150-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016417

I1080602M

**FORMATION AND ROLE OF LABOUR CONGRESS AS AN INTEREST GROUP
IN THAILAND: A CASE STUDY OF LABOUR CONGRESS OF THAILAND**

Mr. Tawatchai Wongmontol

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การลูกจ้างในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ใน
ประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่ง
ประเทศไทย

โดย นายธวัชชัย วงษ์มณฑล

ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....^{ธวัชชัย}..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....^{สุจิต บุญบงการ}..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ)

.....^{ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ}..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....^{วิทยา สุจริตธนาภิรักษ์}..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนาภิรักษ์)

.....^{ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ}..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ธวัชชัย วงษ์มณฑล : การก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การลูกจ้าง ในฐานะกลุ่มผลประโยชน์
ในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย
(Formation and Role of Labour Congress as an Interest Group of
Thailand) : อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 282 หน้า.
ISBN 974-577-150-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงการก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การลูกจ้างสภา
แรงงานแห่งประเทศไทย และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทยก่อตัวขึ้นและดำเนินการ
โดยความสมัครใจของผู้ใช้แรงงาน เป็นองค์การของผู้ใช้แรงงานมีการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแรงงาน

สำหรับบทบาทของสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทยนั้นได้แสดงบทบาททั้งในการ
คุ้มครองและแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้
นั้นยังได้แสดงบทบาทในความรับผิดชอบต่อปัญหาของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศไทยมี
ลักษณะ เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ เข้มแข็งและคล้ายคลึงกับกลุ่มผลประโยชน์ระดับสูงของประเทศตะวันตก

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรที่จะส่งเสริมให้องค์การกรรมกรทุก
ระดับในการพัฒนาจนสามารถเติบโต เข้มแข็ง เป็นที่พึ่งอันแท้จริงของกรรมกร เป็นตัวแทนในการประสาน
ประโยชน์ระหว่างกรรมกรกับนายจ้างได้ สภาพความวุ่นวายก็อาจจะลดน้อยลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง.....
สาขาวิชา การปกครอง.....
ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

TAWATCHAI WONGMONTOL : FORMATION AND ROLE OF LABOUR CONGRESS AS AN INTEREST GROUP IN THAILAND : A CASE STUDY OF LABOUR CONGRESS OF THAILAND. THESIS ADVISOR ASSOC. PROF.DR.PRICHA HONGSKRAILERS. 282 pp.

The purpose of this study about the formation and role of Labour Congress of Thailand and influential factor of start role.

After studying I have fathomed that the Labour Congress of Thailand has been formed and organized with labours' willing. It is the organization of workers which is formed legally according labour law.

Labour Congress of Thailand has shown the role in both to protect and to seek for benefits for memberships according to the main objection in formation the organization. It also perform responsibilities toward society, economy and politic of the country. It performs the roles extensively and strongly because of interior and exterior factors. Labour Congress of Thailand is a strong benefit organization which is equivalent to high-level interest groups in west countries.

After this studying I gives the suggestion that government should support every level of labour organizations in order to develop until they are strong enough to be a real refuge. They will be representatives between employees and employers to decreas chaos.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ และรองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ กรรมการ ซึ่งท่านทั้งสี่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัย มาด้วยดีตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งได้ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่ 1 บทนำ	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
วิธีการศึกษา	4
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
สมมุติฐานในการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	7
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามศัพท์ทางวิชาการที่สำคัญ	8
การเสนอเรื่อง	9
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดในการศึกษา	10
นิยามความหมายของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	10
แนวความคิดและนักทฤษฎีเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม	15
ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	25
วิธีดำเนินการของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	27
ประสิทธิผลของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	29
ความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	30
กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย	31
แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การลูกจ้าง กรรมกร	34
นิยามความหมายสหภาพแรงงาน	36
ประวัติความเป็นมาของสหภาพแรงงานในต่างประเทศ	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประเภทของสหภาพแรงงาน	40
สหภาพแรงงานในต่างประเทศ	46
ลักษณะสหภาพแรงงานในประเทศกำลังพัฒนา	53
บทที่ 3 ประวัติการต่อสู้และวิวัฒนาการขององค์การลูกจ้างกรรมกรในประเทศไทย ..	54
สมัยสมบูรณาญาสิทธิราช	54
สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2	60
สมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พศ. 2475	64
สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2	65
สมัยหลังพระราชบัญญัติแรงงาน 2499	73
สมัยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103/2515	79
สมัยพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พศ. 2518 - ปัจจุบัน	94
บทที่ 4 บทศึกษาการก่อตัวและบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์	
เฉพาะกรณีสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย	107
การก่อตัว	107
โครงสร้าง	119
ผลประโยชน์ตอบแทนของกรรมกร	120
ภูมิหลังของกลุ่มผู้นำ	121
การแบ่งหน้าที่กรรมการบริหาร	126
ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้นำ	126
สมาชิก	128
การสื่อสาร	130
การเงิน	131
บทบาทและความเคลื่อนไหว	133

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทวิเคราะห์การก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงาน	
แห่งประเทศไทย	225
สรุปและข้อเสนอแนะ	239
บรรณานุกรม	241
ภาคผนวก	251
ประวัติผู้เขียน	273

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย